

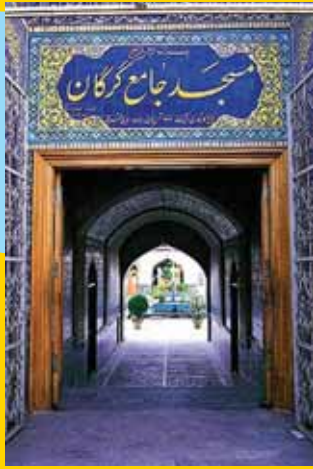
سلجوقیان

علی اکبر زین العابدین
تصویرگر: نگین حسین زاده

سلجوقیان ۱۰۰۰ سال پیش در ایران حکومت می کردند

سلجوقی‌ها چه کسانی بودند؟

سلجوقیان، اولش قومی بیابانگرد و چادرنشین بودند. برای همین مثل اشکانیان، اهل شکار و اسب سواری و تیراندازی و البته جنگ بودند. وقتی حکومت غزنویان ضعیف شد، آن‌ها در چند جنگ، کار غزنویان را تمام کردند. بعد، تا حدود صد و شصت سال حکومت ایران را در دست گرفتند. سلجوقیان اقوامی ترک بودند که از آسیای مرکزی آمده بودند. در زمان فرمانروایی آن‌ها، ایران پیشرفت‌هایی کرد.

رصدخانه‌ی مراغه

دریای خزر

شاهان معروف سلجوقی

طغرل

طغرل یک اسم جدید برای خودش انتخاب کرد: رکن‌الدین ابوطالب محمد... البته چون اسمش طولانی است همان طغرل صدایش می‌کنیم. طغرل، سلطان مسعود غزنوی را شکست داد و سلسله‌ی سلجوقیان را تأسیس کرد. اتفاقاً آخرین شاه سلجوقی هم اسمش طغرل بود: طغرل سوم!

آلب ارسلان

این آقا یک کار جالب کرد. یعنی در یک جنگی، امپراتور روم شرقی (بیزانس) را دستگیر کرد. یک کار جالب‌تر هم کرد، خیلی زود او را آزاد کرد! قرار شد امپراتور روم وقتی به کاخش رسید هر ساله کلی پول به آلب ارسلان بدهد. کار جالب او هم این بود که هیچ وقت این کار را نکرد!

ملکشاه

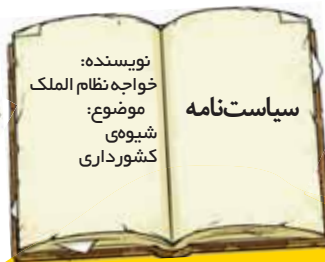
جلال‌الدین ملکشاه، انسانی قد بلند با شانه‌های پهن و بازوانی کلفت و قوی بود. او آن قدر جنگید و کشور گشایی کرد که وسعت قلمرواش به اندازه‌ی دوره‌ی ساسانیان رسید. اگر نقشه‌ی سلجوقیان را در زمان او ببینید، شکل یک عقاب بزرگ است که بال‌هایش را باز کرده.

کتاب‌های مشهور در دوره سلجوقیان

نویسنده:
ناصر خسرو
موضوع:
ماجرای سفرهای
او به شهرها
و کشورهای
گوناگون

نویسنده:
خواجه نظام الملک
موضوع:
شیوهی
کشورداری

شاعر:
خیام نیشابوری
موضوع:
شعرهایی درباره‌ی
زندگی و عشق
این کتاب در
جهان معروف
است.

افراد مشهور

اگر در زمان سلجوقیان زندگی می‌کردیم و می‌خواستیم با آدم‌های مشهور عکس بپندازیم یا از آن‌ها امضا بگیریم، باید سراغ این افراد می‌رفتیم:

ناصر خسرو قبادیانی

او سفرهای زیادی کرد و سفرنامه‌ای نوشت به نام سفرنامه‌ی ناصر خسرو. او یکی از شاعران مهم زبان فارسی است.

شیخ شهاب‌الدین سهروردی او یک فیلسوف بود. فیلسوفان کسانی هستند که یک علامت سؤال بزرگ روی سرشان است. به هر چیزی که می‌رسند می‌پرسند: چرا؟ چگونه؟

حکیم عمر خیام نیشابوری

خیام به دستور ملکشاه، یک تقویم درست کرد که ما امروز از آن استفاده می‌کنیم: تقویم هجری شمسی (خورشیدی).
خیام ریاضی‌دان بزرگی هم بود. شعرهایی در قالب رباعی هم می‌سرود. به تقویم خیام، تقویم جلالی می‌گویند. اگر گفتید چرا؟

خواجه نظام الملک طوسی

اگر خواجه نظام نبود، سلجوقیان نمی‌توانستند امپراتوری بزرگشان را درست کنند. خواجه نظام وزیر البارسلان و پسرش ملکشاه بود. او وزیری با سواد و خردمند بود. و شیوهی کشورداری را به سلجوقیان آموخت.

تقویم جلالی تقویم هجری شمسی است که ما امروز از آن استفاده می‌کنیم.

سقوط آزاد

سلجوقیان برای آن که بتوانند کشور بزرگ خود را اداره کنند، به حاکمان شهرهای بزرگ اختیارات زیادی داده بودند. به این حاکمان، اتابک می‌گفتند. کم‌کم این اتابکان قدرتشان زیاد شد و هر کدام می‌خواستند از حکومت سلجوقیان خارج شوند. به خاطر همین، سلجوقیان ضعیف شدند. خوارزمشاهیان هم با شکست طغرل سوم، کار سلجوقیان را تمام کردند.

روزی آلب ارسلان سلجوقی با صد نفر از افرادش در شکار بود. ناگهان لشکر روم به آن‌ها حمله و همه را دستگیر کرد. رومی‌ها نمی‌دانستند که شاه سلجوقی هم قاتی اسیران است. این گذشت و بعد رومی‌ها یک نفر را نزد خواجه نظام الملک (وزیر باهوش البارسلان) فرستادند. او گفت: «اصلاً بیایید با هم صلح کنیم و خواجه نظام که می‌دانست شاه اسیر رومی‌هاست گفت: «فعلاً آن اسیران را تحویل ما بدهید، حتماً با شما دوست می‌شویم.»
رومی‌ها صد نفر اسیر را که البارسلان هم در میانشان بود، آزاد کردند. بعداً رومی‌ها فهمیدند که شاه ایران را در دست داشته‌اند! برای همین مثل یک کوه آتشفشان عصبانی شدند!

دریای
پارس

سکه‌ی سلجوقی